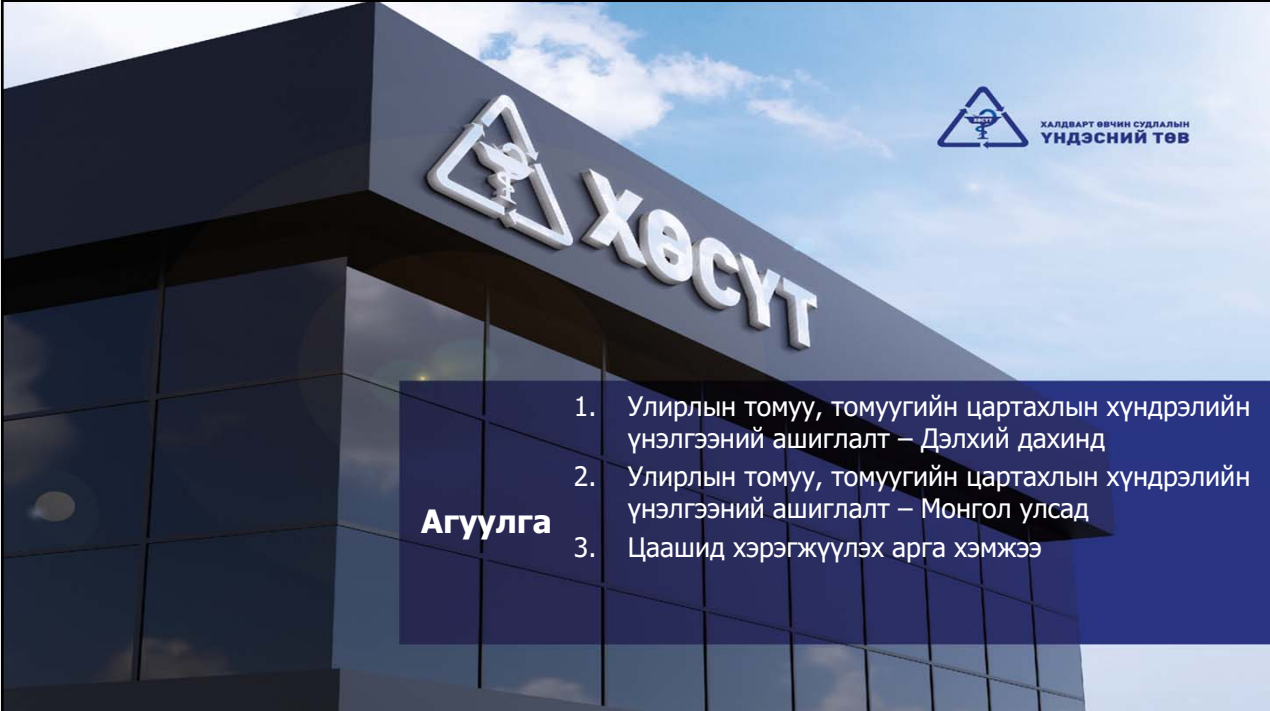

МОНГОЛ УЛС БОЛОН ОЛОН УЛСЫН ТҮВШИНД УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АШИГЛАЛТ

Б.Ганцоож
ХӨСҮТ-ийн ТҮН-ийн дата менежер

Агуулга

1. Улирлын томуу, томуугийн цартахлын хүндрэлийн үнэлгээний ашиглалт – Дэлхий дахинд
2. Улирлын томуу, томуугийн цартахлын хүндрэлийн үнэлгээний ашиглалт – Монгол улсад
3. Цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

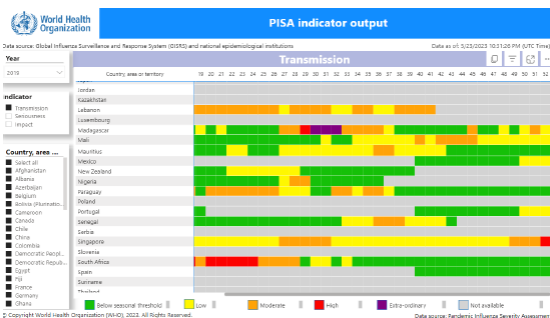
- I. Халдварлалтын зэрэг
- II. Хүндрэлийн зэрэг
- III. Үр нөлөө

- ✓ Томуугийн дэгдэлт, хөдлөл зүй, хүндрэлийг тодорхойлох
- ✓ Үндэсний болон улс орон, дэлхий дахины эрсдэлийг үнэлэх
- ✓ НЭМ-ийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ, нөхөн сэргээх, нөөцийн хуваарилалт хийхэд шаардлагатай мэдээллээр хангах.

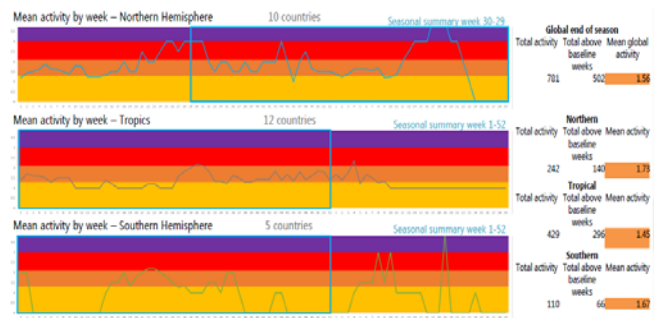
УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АШИГЛАЛТ – ДЭЛХИЙ ДАХИНД

- УТТЦХҮ-г дэлхий дахинд дараах байдлаар ашиглаж байна.
- ❖ Улирлын томуугийн идэвхжлийг тодорхойлох
  - ❖ Томуугийн улирлын шинж төрхийг тодорхойлох
  - ❖ Хүндрэл, тархалт, үр нөлөөний хувьд
  - ❖ НЭМХА-ны шийдвэр гаргахад нотолгоо болгох

Улс орон тус бүрээр

Дэлхийн бөмбөрцгийн хойд, өмнөд хагас

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЛИЙН ЭХ ҮҮСВЭР

- ТТӨ, АЗЦХХ, АЗЦХХ-ын шалтгаант нас баралтын мэдээ
- Вирус судлалын тандалтын мэдээ
- Эрүүл мэндийн байгууллагын орны ачааллын мэдээ
- Эрчимт эмчилгээний тасгийн мэдээ
- Дархлаажуулалтын мэдээ
- Эрүүл мэндийн ажилчдын ажлын ачаалал
- Эмийн сангийн тандалтын мэдээ
- Хам шинжийн тандалтын мэдээ
- Хүүхдийн байгууллагын ирцийн тандалтын мэдээ
- Олон нийтэд суурилсан тандалтын мэдээ.

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНД АШИГЛАЖ БУЙ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Дараах үзүүлэлтүүдийг дэлхийн улс орнууд өргөн ашиглаж байна. Үүнд:

Халдварлалтын зэрэг

- ТТӨ-ий тохиолдлын түвшин
- АЗЦХХ-ын тохиолдлын түвшин
- Томуугийн вирус эерэг сорьцын эзлэх хувь
- Томуу эерэг ТТӨ, АЗЦХХ-ын тохиолдлын түвшин, эзлэх хувь
- КОВИД-19-ийн тохиолдлын түвшин
- Нийт үзлэг дэх ТТӨ-ий эзлэх хувь
- Нийт эмнэлэгт хэвтэлт дэх АЗХЦЦ-ын эзлэх хувь
- ТТӨ-ий тохиолдлын тоо
- АЗЦХХ-ын тохиолдлын тоо
- R утга

Хүндрэлийн зэрэг

- Нийт нас баралт, эмнэлэгт хэвтэгсдийн харьцаа
- Нийт эрчимт эмчилгээний тасагт эмчлүүлж буй өвчтөний тоо, эмнэлэгт хэвтэгсдийн харьцаа

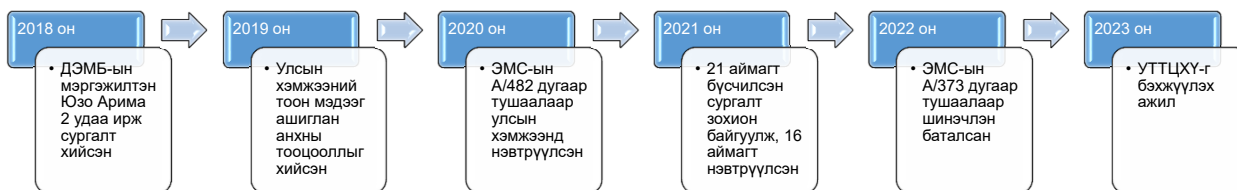
Үр нөлөө

- АЗЦХХ-ын тохиолдлын түвшин
- Томуу эерэг АЗЦХХ-ын тохиолдлын эзлэх хувь
- Бүх шалтгаант нас баралтын тооны ихсэлт
- Томуу эерэг АЗЦХХ-ын тохиолдлын түвшин
- Томуу эерэг АЗЦХХ-ын улмаас сэхээн амьдруулах тасагт хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тохиолдлын түвшин
- Амьсгалын аппаратад орсон тохиолдлын тоо
- Нийт эмнэлэгт хэвтэлт дэх АЗХЦЦ-ын эзлэх хувь
- АЗЦХХ-ын тохиолдлын тоо
- КОВИД-19-ийн шалтгаант сэхээн амьдруулах тасагт эмчлүүлж буй өвчтөний тоо

- УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АШИГЛАЛТАД ГАРЧ БҮЙ НИЙТЛЭГ БЭРХШЭЭЛ**
1. Тандалтын тогтолцооны шинэчлэлт – тоон мэдээ цуглуулах аргачлал, тохиолдлын тодорхойлолт, шинжилгээний аргачлалын өөрчлөлт, SARS-CoV-2 вирусийн тандалттай холбоотой тандалтыг өргөжүүлэх гэх мэт
  2. Вирусийн орчил, өвчлөлийн тархвар зүй, эмнэл зүйн шинж төрөх өөрчлөгдөх
  3. Тандалтын тогтолцооны онцлог, ялгаатай байдал, чадавх – зарим үзүүлэлтийг тооцоход шаардлагатай тоон мэдээг цуглуулдаггүй, насны бүлэг болон тоон мэдээ цуглуулах аргачлал ялгаатай
  4. Зарим тоон мэдээний чанар хангалтгүй, олон жилийн тоон мэдээ байхгүй

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ – МОНГОЛ УЛС

I. Халдварлалтын зэрэг

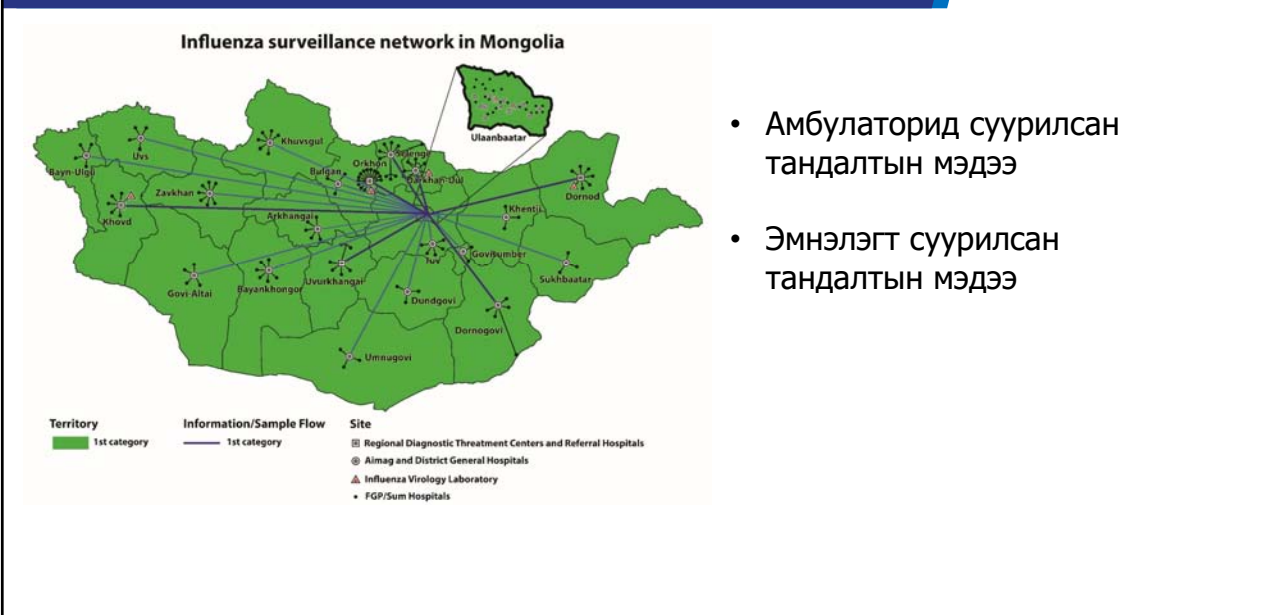
II. Хүндрэлийн зэрэг

III. Үр нөлөө

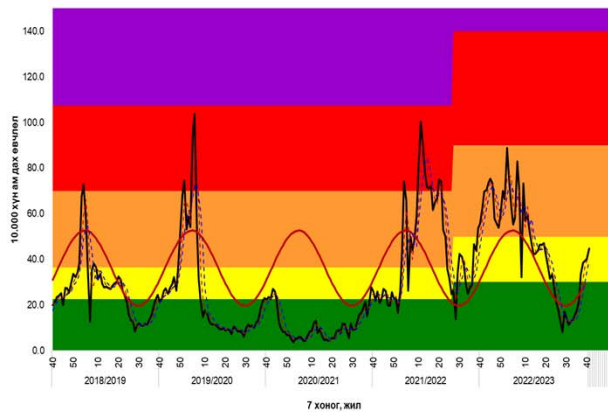
Улсын хэмжээнд болон орон нутгийн түвшинд

- ✓ ТТӨ-ий дэгдэлт, хөдлөл зүйг тодорхойлох
- ✓ НЭМ-ийн бэлэн байдал, хариу арга хэмжээ, нөхөн сэргээх, нөөцийн хуваарилалт хийхэд шаардлагатай мэдээллээр хангах.
- ✓ Өвчний тархалтын үе шатанд тохирсон хариу арга хэмжээг төлөвлөх, цаг алдалгүй хэрэгжүүлэх.

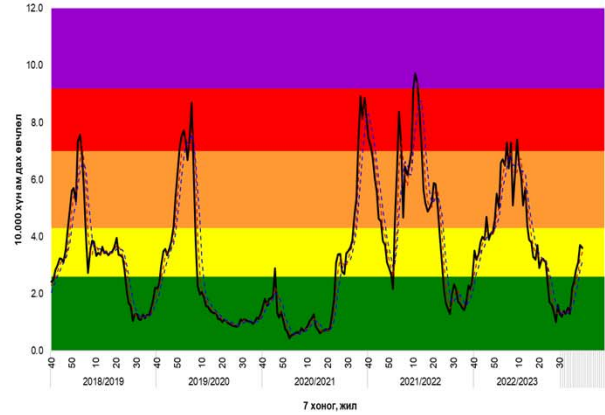
УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЛИЙН ЭХ ҮҮСВЭР – МОНГОЛ УЛС

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ – МОНГОЛ УЛС

Зураг 1. ТТӨ-ий 10,000 хүн ам дах өвчлөл

Зураг 2. АЗЦХХ-ын шалтгаант эмнэлэгт хэвтэлт 10,000 хүн амд

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ – МОНГОЛ УЛС

		Тархалтын зэрэг - ТТӨ өвчлөл, 10000 хүн амд				
		0-30	30-50	50-90	90-140	140<
Үр нөлөө - АЗЦХХ, 10000 хүн амд	0-2.6					
	2.6-4.3					
	4.3-7					
	7-9.2					
	9.2<					

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ – МОНГОЛ УЛС

УТТЦХҮ-г нэвтрүүлсэн аймгууд

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ – МОНГОЛ УЛС

	48	49	50	51	52	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Архангай																									
Булган																									
Говь-Алтай												Мэд													
Говьсүмбэр																									
Дархан-Уул																									
Дорноговь																									
Дорнод												Мэд													
Завхан																									
Орхон																									
Өвөрхангай																									
Сүхбаатар		Мэд		Мэд							Мэд	Мэд	Мэд							Мэд					
Сэлэнгэ	Мэд	Мэд	Мэд	Мэд	Мэд																				
Увс																									
Ховд																									
Хөвсгөл																									
Хэнтий																									
Улс																									

ТОМУУ, ТОМУУ ТӨСТ ӨВЧНИЙ ТАРХАЛТЫН ТҮВШИНД ТОХИРСОН БЭЛЭН БАЙДАЛ, ХАРИУ АРГА ХЭМЖЭЭ

ТТӨ-ий тархалтын үе шат

Улирал хоорондын үе
Идэвхжлийн үе
Алаг цоог дэгдэлт
Улсын хэмжээний дэгдэлт
Тахалт тархалт

Эрүүл мэндийн байгууллагын шатлалаар

Аймаг, нийслэлийн Эрүүл мэндийн газар, дүүргийн Эрүүл мэндийн төв

БОЭТ, аймаг, нийслэлийн Нэгдсэн эмнэлэг, хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага

Өрх, сумын Эрүүл мэндийн төв

Хариу арга хэмжээний чиглэл

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ АШИГЛАЛТАД ГАРЧ БҮЙ НИЙТЛЭГ БЭРХШЭЭЛ

1. Тандалтын тогтолцооны шинэчлэлт

- КОВИД-19 холбоотой тандалтыг өргөжүүлэх, өвчлөлийн тархвар зүй, эмнэл зүйн шинж төрөх өөрчлөгдөх

2. Зарим тоон мэдээний чанар хангалтгүй

- Тохиолдлын тодорхойлолт

3. Хүний нөөцийн тогтворгүй байдал

ЦААШИД ХИЙХЭЭР ТӨЛӨВЛӨЖ БУЙ АЖИЛ

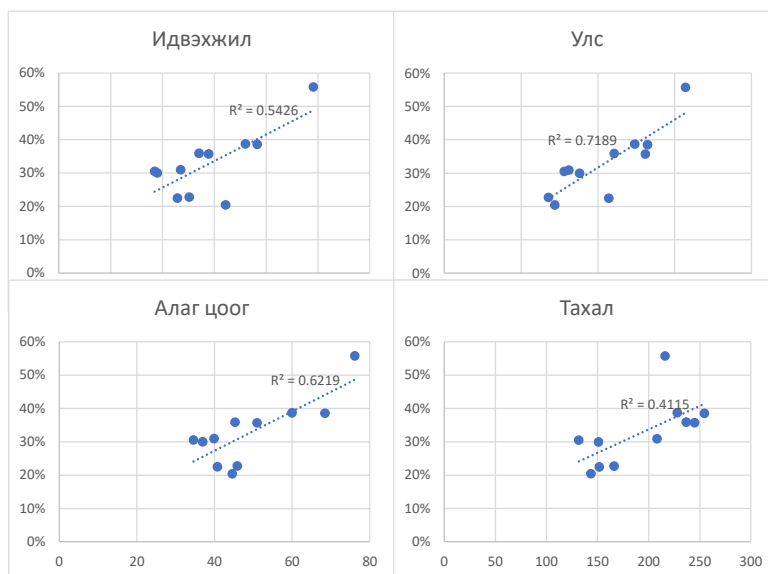
- I. Дутуу аймгуудыг гаргах
- II. Сургалт
- III. Сумдын түвшинд дэгдэлтийн босго үзүүлэлт гаргах боломжийг судлах
- IV. Шийдвэр гаргахдаа үнэлгээний дүнг ашиглах, хэрэглээг нэмэгдүүлэх

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

ХЭ	18.5	34.6	78	131.6	0.67	1.7	4.3	6.5
ӨХ	19	37	88	151	2.1	5.1	11.7	25
ЗА	22.9	40.8	107.1	151.8	1.24	2.81	5.59	11.42
ХӨ	23.5	39.9	81	208.3	1.2	2.7	5.2	10.7
АР	25.17	45.9	67.73	166.18	1.07	2.65	5.87	10.91
СБ	27.06	45.3	110.6	236.7	2.7	6.1	10.7	20.2
ГС	27.1	50.6	92.2	229.6	5.1	10.6	27.1	44.8
ХО	28.9	51	130.9	245	2.9	5.7	10.9	20.7
СЭ	32.2	44.6	71.9	143.5	1.2	3	5.6	12.7
ГА-аймгийн төв	33.1	58.7	123	186.3	1.4	2.5	3.9	8
УВ	36	60	124	228	6	9	19	28
ДГ	38.3	68.5	132.3	254.6	2.9	5.9	12.2	16.3
ОР	38.5	66.8	164.2	210.9	3.4	6.3	11.9	20.6
ДА	39.9	73.2	171.2	302.8	2.9	6.5	13.9	17.8
ДО	49.1	76.16	157	216	1.53	3.3	6.29	11.95
БУ-аймгийн төв	57.1	99.2	156.6	258.7	3.1	8.8	21.2	27.8

УЛИРЛЫН ТОМУУ, ТОМУУГИЙН ЦАРТАХЛЫН ХҮНДРЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

**АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД
БАЯРЛАЛАА**